

بررسی رابطه میان هویت فرهنگی و نگرش دانش آموزان مقطع دبیرستان استان تهران نسبت به یادگیری زبان انگلیسی

زهره پاینده داری نژاد*

دانشجوی کارشناسی ارشد، آموزش زبان انگلیسی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران
Email: shore.payandeh@gmail.com

حامد حبیب زاده**

(نویسنده مسئول)

استادیار زبان و ادبیات انگلیسی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران
Email: h_habibzadeh@kashanu.ac.ir

چکیده

ادراک رابطه میان فرهنگ، زبان، و هویت، برای همگی معلمان، به‌خصوص معلمان زبان‌های خارجی، امری بسیار مهم و ضروری است. این سه مقوله در ارتباط با هم، نگرش معلم را از یک سو، و نگرش دانش‌آموز را از سوی دیگر شکل می‌دهند. اهداف این پژوهش، بررسی رابطه میان هویت فرهنگی و نگرش دانش‌آموزان مقطع دبیرستان استان تهران نسبت به یادگیری زبان انگلیسی، و نیز بررسی حس هویت فرهنگی در میان دختران و پسران مقطع دبیرستان است. صد و هشتاد دانش‌آموز دوره دوم دبیرستان (۸۸ دختر و ۹۲ پسر) مناطق یک، پنج، دوازده و هجده، با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای نمونه‌گیری شدند. سپس، پرسشنامه‌های انگیزش و نگرش نسبت به یادگیری زبان خارجی، گاردنر-فرم کوتاه، و پرسشنامه هویت فرهنگی بصورت الکترونیکی میان افراد توزیع شد. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل‌های آماری حاکی از آن بود که بین دو متغیر هویت فرهنگی و نگرش دانش‌آموزان نسبت به فراگیری زبان خارجی همبستگی منفی ضعیفی وجود دارد. به عبارت دیگر، میان افزایش آگاهی نوجوانان ایرانی (۱۸-۱۶ سال) نسبت به هویت فرهنگی ایرانی، و نگرش آن‌ها درباره فراگیری زبان خارجی رابطه منفی بود، که البته با توجه به نتایج پژوهش، شدت این رابطه ضعیف است. همچنین، تفاوت معناداری بین حس هویت فرهنگی دو گروه دانش‌آموزان دختر و پسر مشاهده نشد. نتایج پژوهش حاضر می‌تواند برای فعالان امر آموزش، به‌خصوص آموزش زبان انگلیسی، طراحان مطالب آموزشی، معلمان، مربیان تربیت مدرسان زبان مفید باشد.

اطلاعات مقاله

تاریخ ارسال: ۱۴۰۰/۰۲/۲۸
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۴/۲۲
تاریخ انتشار: تابستان ۱۴۰۰
نوع مقاله: علمی پژوهشی

کلید واژگان:

زبان آموزان زبان انگلیسی، فرهنگ، هویت، هویت فرهنگی، نگرش نسبت به زبان انگلیسی

شناسه دیجیتال DOI: 10.22059/JFLR.2021.323841.841

پاینده داری نژاد، زهره، حبیب زاده، حامد. (۱۴۰۰). بررسی رابطه میان هویت فرهنگی و نگرش دانش‌آموزان مقطع دبیرستان استان تهران نسبت به یادگیری زبان انگلیسی. *پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبان‌های خارجی*، (۱۱) ۲، ۵۸-۴۳
PayandehDariNejad, Z., Habibzadeh, H. (2021). Examining the relationship between cultural identity and attitude of high school students of Tehran toward learning English. *Foreign Language Research Journal*, 11 (2), 103-120
doi: 10.22059/iflr.2021.323841.841

*کارشناس ارشد مدیریت بزرگانی بوده و از سال ۱۳۹۲ به تدریس زبان انگلیسی مشغول است. در حال حاضر دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش زبان انگلیسی دانشگاه کاشان است.

**از سال ۱۳۷۵ به تدریس، ترجمه و پژوهش مشغول است و در حال حاضر عضو هیات علمی گروه زبان و ادبیات انگلیسی دانشکده ادبیات و زبان‌های خارجی دانشگاه کاشان است.

Examining the relationship between cultural identity and attitude of high school students of Tehran toward learning English

Zohreh PayandehDariNejad*

MA Student in English Language Teaching, English Department, Faculty of Literature and Foreign Languages, University of Kashan, Kashan, Iran
Email: shore.payandeh@gmail.com

Hamed Habibzadeh**

Assistant Professor of English Language and Literature, English Department, Faculty of Literature and Foreign Languages, University of Kashan, Kashan, Iran
Email: h_habibzad@kashanu.ac.ir

ABSTRACT

It is essential for teachers, especially foreign language teachers, to understand the relationship between culture, language, and identity. These three interrelated categories construct both a teacher's attitude and that of a student. This study aims to examine the relationship between cultural identity and attitude of high school students of Tehran toward learning English. This research also intended to examine the sense of cultural identity of high school student boys and girls. To do so, 180 secondary school students (88 girls and 92 boys) of four districts of Tehran (First, Fifth, Twelfth, Eighteenth) were chosen through random cluster sampling. Then, the data was gathered through Gardner's short-form questionnaire of motivation and attitude toward English language learning, and cultural identity questionnaire. The questionnaires distributed online among the students. The results of the statistical analysis revealed that there was a weak negative correlation between the two variables of cultural identity and the attitude of students toward learning foreign language. It means that there was a weak negative relationship between increasing cultural knowledge of the Iranian adolescents (16–18-year-old) toward Iranian cultural identity and their attitude toward English language learning. The results also revealed that there was not any significant difference between the two groups of boys and girls in the sense of cultural identity. The findings of this study would be helpful to everybody in charge of teaching, especially English language teaching, the designers of learning materials, English teachers, and the instructors responsible for training English teachers.

DOI: 10.22059/JFLR.2021.323841.841

ARTICLE INFO

Article history:
Received:
18th, May, 2021
Accepted:
13th, July, 2021

Available online:
Summer2021

Keywords:

English language learners, culture, identity, cultural identity, attitude toward English language

PayandehDariNejad, Z., Habibzadeh, H. (2021). Examining the relationship between cultural identity and attitude of high school students of Tehran toward learning English. *Foreign Language Research Journal*, 11 (2), 103-120 doi: 10.22059/jflr.2021.323841.841

*. She has an MA in business administration. She has been an English teacher since 2013. She is now an MA student in English language teaching.

** He has been a teacher, translator, and researcher since 1996. He is now a faculty member of English Department, Faculty of Literature and Foreign Languages, University of Kashan, Iran.

فراگیری زبان خارجی مفهومی فراتر از کسب توانایی - های زبانشناختی و ارتباطی دارد که نیز شامل انتقال بافت فرهنگی زبان مقصد است (تفرجی یگانه و رئیس، ۲۰۱۵). وابستگی متقابل فرهنگ و زبان تا بدانجا است که اکتساب زبان، بدون انتقال عناصر فرهنگی آن امکان پذیر نیست (تاج - الدین و تیمورنژاد، ۲۰۱۴). در واقع، کلمات، اصطلاحات، و ساختارهای زبانی نمایانگر فرهنگ اند (حسن زاده و علیزاده، ۲۰۱۸). به اعتقاد بایرم و پورتو (Byram & Porto) (۲۰۱۷)، فرهنگ، از عناصر تعیین کننده رفتار، افکار، و احساسات افراد است (دهمرد و کیم، Kim, 2020). کیم (Kim, D.) (۲۰۲۰) معتقد است، موفقیت زبان آموزان در گرو فراگیری جنبه های فرهنگی زبان مقصد، به همراه جنبه - های زبانشناختی آن است، و معلمان نباید نقش عوامل فرهنگی را دست کم بگیرند.

با توجه به اهمیت زبان انگلیسی در نشر و گسترش علوم، تجارت، تبادلات فرهنگی، سیاسی، و اقتصادی، تسلط بر این زبان را می توان عامل مهمی در موفقیت فرد دانست. با توجه به تأثیر دو عامل نگرش و انگیزه در خصوص فراگیری زبان خارجی بر موفقیت زبان آموزان، توجه سیاست گذاران امر آموزش و معلمان به این دو عامل بسیار مهم و حیاتی است (اروج لو و واحدی، ۲۰۱۱). جنبه ها و هنجارهای زبان مقصد و همچنین ارزش های زبان آموزان می توانند نگرش آن ها را

تحت تأثیر قرار داده و لازمه موفقیت در فراگیری زبان آن است که زبان آموز خود را با جنبه های جدید فرهنگی و اجتماعی زبان مقصد همراه نماید (محمودی و حداد نارافشان، ۲۰۲۰). در واقع، نگرش منفی نسبت به فرهنگ زبان مقصد می تواند منجر به عدم موفقیت در فراگیری زبان بشود (دهمرد و پارسازاده، ۲۰۱۵).

از سوی دیگر، هویت نیز شکل دهنده مهم ترین و بنیادی ترین مبانی اجتماعی است، و برابعد و جنبه های مختلف زندگی افراد مانند اعتقادات، نگرش ها، ارزش ها، و همچنین بر جایگاه فرهنگی و اجتماعی آنها دلالت دارد (گلیسلی، Gelisli، ۲۰۱۴). به اعتقاد التوگان (Altugan) (۲۰۱۵)، هویت فرهنگی، شامل تجربیات، استعدادها، مهارت ها، باورها، ارزش ها، و دانش افراد بوده، و به طور کلی، به ماهیت افراد اشاره دارد. افراد از طریق حس هویت خود به سوالاتی در این زمینه که چه کسی هستند، و جایگاه شان در خانواده و دنیای بیرون چیست پاسخ می دهند.

فرایند شکل گیری و رشد هویت، همگام با رشد و تکامل فرد در طول دوران حیاتش است. هویت، ماهیتی انعطاف پذیر دارد و در دوره های مختلف زندگی، از عوامل درونی، محیطی، سن، جنس، و الگوهای فرهنگی تأثیر می پذیرد. در این میان، توجه به شکل گیری و رشد هویت در دوره نوجوانی بسیار مهم است؛ زیرا هویت حاصله به طور

طبیعی، هویت فرد را در بزرگسالی بنا می‌نهد. در واقع، شکل -
گیری هویت مثبت در سنین نوجوانی؛ می‌تواند مسیر رشد و
تکامل فرد را هموارتر کرده و او را در بهره‌گیری از فرصت -

های پیش رو یاری کند (تسانگ، هوای، و لا [Tsang, Hui, & Law \(۲۰۱۱\)](#)).

در زمینه اهمیت توجه به دو عامل فرهنگ و هویت در
فراگیری زبان خارجی می‌توان گفت؛ در بسیاری از موارد،
فرهنگ و هویت زبان اول و زبان خارجی با یکدیگر کاملاً
متفاوتند، تلاش زبان‌آموز در هماهنگ‌شدن با ارزش‌ها و
جنبه‌های زبان جدید می‌تواند منجر به احساس عدم اطمینان
و سردرگمی وی شود (دومیتراسکویک، [Dumitraskovic \(۲۰۱۵\)](#)).

نظر به اهمیت ایجاد انگیزه در افراد، به‌ویژه نوجوانان،
در زمینه فراگیری زبان انگلیسی، و نیز با توجه به وجود رابطه
تنگاتنگ میان زبان، هویت فرهنگی، و نگرش نسبت
به یادگیری زبان خارجی، پژوهش و بررسی پژوهش‌های
انجام شده در این زمینه، به‌ویژه در ایران، نیاز به پژوهش‌های
بیشتر در این زمینه را توجیه می‌کند. بنابراین، پژوهش حاضر،
می‌تواند در باره بررسی تاثیر متغیرهای هویت، فرهنگ، و
نگرش در امر آموزش و فراگیری زبان انگلیسی، بخصوص
در میان نوجوانان، مورد توجه قرار گیرد.

بنابراین، پرسش‌های این پژوهش عبارتند از:

• آیا بین هویت فرهنگی و نگرش
دانش‌آموزان مقطع دبیرستان (دوره دوم) استان
تهران نسبت به فراگیری زبان انگلیسی رابطه
معناداری وجود دارد؟

• آیا در زمینه حس هویت فرهنگی، بین
دختران و پسران دانش‌آموز مقطع دبیرستان (دوره
دوم) استان تهران، تفاوت معناداری وجود دارد؟

۲. پیشینه پژوهش

پدیده جهانی شدن، رشد سریع پیشرفت‌های فناورانه،
نیاز به دسترسی به منابع و داده‌های علمی، و نیز اهمیت
ارتباطات میان فرهنگی، نیاز به فراگیری زبان خارجی، به‌ویژه
زبان انگلیسی را ضروری ساخته است (دهمرد و
[کیم، ۲۰۲۰](#)). در واقع، آموزش و یادگیری زبان، جدای از
عناصر فرهنگی آن زبان امکان‌پذیر نیست (تاج‌الدین و
[تیمورنژاد، ۲۰۱۴](#)). از سوی دیگر، هویت نیز عاملی بسیار موثر
بر جنبه‌های مختلف زندگی افراد، مانند باورها و نگرش‌های
آن‌هاست ([گلیسلی، Gelisli \(۲۰۱۴\)](#)).

رابطه متقابل میان فرهنگ و زبان، و همچنین دستاوردها
و پیشرفت زبانی افراد در بسیاری از پژوهش‌ها مورد توجه
قرار گرفته است (مانند [تاج‌الدین و تیمورنژاد، ۲۰۱۴](#)؛ [دهمرد
و پارسازاده، ۲۰۱۵](#)؛ [دهمرد و کیم، ۲۰۲۰](#)؛ [ابراهیمی، افراز،
صمیمی، ۱۳۹۹](#)؛ [حسن‌زاده و علی‌زاده، ۲۰۱۸](#)). به‌عنوان مثال،
[تاج‌الدین و تیمورنژاد \(۲۰۱۴\)](#) در پژوهش خود به دنبال

بررسی نمودهای فرهنگی در مکالمات و همچنین خوانش متون کتاب‌های درسی بین‌المللی و متون بومی‌سازی شده در ایران بودند. نتایج بررسی‌های این پژوهش نشان داد که در کتاب‌های بومی‌سازی شده، توجه چندانی به ارتقای شناخت و ادراک زبان‌آموزان نسبت به عناصر میان فرهنگی وجود ندارد. بنابراین، این پژوهش به طراحان مفاد آموزشی و معلمان پیشنهاد می‌کند که با توجه به ارتباط تنگاتنگ فرهنگ و زبان، به عناصر و نمودهای فرهنگی زبان مقصد توجه داشته و با طراحی ابزارهای مناسب آموزشی در جهت توجه به هر دو بعد زبانشناختی و فرهنگی زبان مقصد گام بردارند.

پژوهش‌ای که توسط التوگان (۲۰۱۵) به منظور بررسی رابطه میان هویت فرهنگی و یادگیری صورت گرفت، حاکی از وجود رابطه مثبت میان هویت فرهنگی و یادگیری بود. به اعتقاد او، معلمان باید به این نکته توجه داشته باشند که آموزش موفقیت‌آمیز، نیازمند آگاهی معلم از ویژگی‌های شخصیتی، انگیزه، و احساس هویت فرهنگی دانش‌آموزان است. به اعتقاد زارعی و اصغری متین (۲۰۱۴)، جنبه‌های زبانشناختی و غیرزبانشناختی زبان با هم مرتبط بوده و در امر یادگیری زبان خارجی تأثیر دارند؛ ازین رو، دست‌اندرکاران آموزش زبان خارجی (معلمان، محققان، سیاست‌گذاران) باید هر دو جنبه را به یک میزان مورد توجه قرار دهند. به‌باور محققان یادشده، اهمیت این دو عامل تا بدانجاست که این مولفه‌ها افزون بر کارکرد آموزشی، می‌توانند زبان‌آموز را دچار دوگانگی هویت کرده و یا حتی موجب تغییر هویت او شوند.

بذول نژاد (۱۳۹۷)، در پژوهشی، به بررسی رابطه میان متغیرهای انگیزه و نگرش نسبت به فراگیری زبان خارجی، با عملکرد دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهر تهران در فراگیری زبان انگلیسی پرداخت. نتایج حاصله حاکی از آن بود که وجود انگیزه و نگرش مثبت نسبت به فراگیری زبان خارجی در نوجوانان، می‌تواند منجر به موفقیت زبان‌آموز در یادگیری زبان بشود. افزون بر این، پژوهش ما نشان داد که علاقه‌مندی در پیوستن به جامعه زبانی می‌تواند انگیزه مثبتی برای فراگیری زبان در نوجوانان باشد.

پژوهشی که توسط ابراهیمی، افراز، صمیمی (۱۳۹۹)

به منظور بررسی نقش هوش چندگانه در هویت فرهنگی و پیشرفت زبان‌آموزان ایرانی در فراگیری زبان انگلیسی صورت گرفت، حاکی از وجود رابطه متوسط معناداری میان آگاهی فرهنگی و هویت فرهنگی و عملکرد زبان‌آموزان است.

بطور کلی، با وجود روند رو به رشد پژوهش در زمینه‌های هویت و فرهنگ در ایران، و نیز با توجه به اهمیت توجه به مسئله هویت، بویژه در دوره نوجوانی (تسانگ، هوای، و لا، (۲۰۱۱))، و نیز تأثیر مهم این دو عامل بر آموزش زبان خارجی (دومیتراسکویک، (۲۰۱۵))، پژوهش‌های انجام‌گرفته نشان داد که پژوهش‌های اندکی در زمینه بررسی رابطه میان فرهنگ و هویت بر نگرش افراد، بویژه دانش‌آموزان نسبت به فراگیری زبان انگلیسی در ایران صورت گرفته است، و لزوم پژوهش‌های بیشتر در این زمینه منطقی به نظر می‌رسد. از این رو، پژوهش حاضر به منظور پر کردن این

شکاف می‌تواند گام مناسبی در جهت مشارکت در شناخت تأثیر متغیرهای یاد شده در امر آموزش و فراگیری زبان انگلیسی بخصوص در زمینه نوجوانان در ایران بردارد.

۳. روش پژوهش

شرکت‌کنندگان

صد و هشتاد دانش‌آموز مقطع دبیرستان (دوره دوم) (۸۸ دختر و ۹۲ پسر)، مناطق یک، پنج، دوازده، هجده در شهر تهران، با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای نمونه‌گیری شدند. شرکت‌کنندگان در محدوده سنی ۱۶ تا ۱۸ سال بودند.

ابزار پژوهش

پرسشنامه هویت فرهنگی

این پژوهش، برای سنجش هویت فرهنگی دانش‌آموزان از پرسشنامه هویت فرهنگی که توسط ابراهیمی، افراز، صمیمی (۲۰۱۹) طراحی شده، استفاده کرد (این پرسشنامه به‌طور کامل و بدون هیچ تغییری، در پژوهش حاضر مورد استفاده قرار گرفت). این پرسشنامه شامل ۳۰ سوال است که در مقیاس لیکرت ۵ امتیازی با گزینه‌های کاملاً موافقم، موافقم، خشی، مخالفم، به شدت مخالفم است. به بیان ابراهیمی، افراز، صمیمی (۱۳۹۹)، این پرسشنامه به‌سنجش چهار بعد مذهب، فرهنگ، ملیت و زبان می‌پردازد. پایایی پرسشنامه ۰٫۸۵ اعلام شده که پذیرفتنی است.

پرسشنامه انگیزش و نگرش یادگیری زبان

این پژوهش، انگیزش و نگرش دانش‌آموزان نسبت به فراگیری زبان خارجی را با استفاده از پرسشنامه مورد استفاده قربان

دوردی‌نژاد (۱۳۹۴)، پرسشنامه انگیزش و نگرش یادگیری زبان خارجی گاردنر- فرم کوتاه، سنجیده است (این پرسشنامه به‌طور کامل و بدون هیچ تغییری، در پژوهش حاضر مورد استفاده قرار گرفت). به گفته قربان دوردی‌نژاد (۱۳۹۴)، "این پرسشنامه برای اندازه‌گیری چهار عامل نگرش نسبت به اهمیت یادگیری زبان خارجی"، "انگیزه والدین برای یادگیری زبان خارجی فرزندان"، "انگیزش گرایش (رغبتی) نسبت به یادگیری زبان خارجی"، "نگرش به‌خاستگاه زبان مورد نظر" طراحی شده است. این پرسشنامه شامل ۳۷ گویه است که در مقیاس لیکرت ۵ امتیازی با گزینه‌های کاملاً موافقم، موافقم، خشی، مخالفم، به شدت مخالفم است.

روند پژوهش

با توجه به آنچه که در بخش شرکت‌کنندگان گفته شد، جامعه آماری این پژوهش شامل صد و هشتاد دانش‌آموز مقطع دبیرستان (دوره دوم) (۸۸ دختر و ۹۲ پسر)، در محدوده سنی ۱۶-۱۸ سال، مناطق یک، پنج، دوازده، هجده، در شهر تهران است که با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای نمونه‌گیری شدند. به دلیل محدودیت‌های ناشی از شیوع ویروس کرونا و روند برگزاری کلاس‌ها به‌صورت مجازی، پرسشنامه‌های آنلاین از طریق واتساپ و ایمیل در دسترس دانش‌آموزان قرار گرفت. لینک این پرسشنامه‌ها برای ۲۰۰ نفر از دانش‌آموزان (۱۶۸ نفر از طریق واتساپ و ۳۲ نفر از طریق ایمیل) فرستاده شد. از این میان، ۱۸۶ نفر مشارکت کرده و از میان

پاسخ‌های دریافتی، پاسخ‌های ۱۸۰ نفر از مشارکت‌کنندگان تأیید و بررسی شد. پرسشنامه به‌گونه‌ای طراحی شده بود که همگی پرسش‌ها باید پیش از ارسال، بطور کامل تکمیل می‌شدند. به‌منظور رفع نگرانی‌های اخلاقی، در ابتدای پرسشنامه موضوع پژوهش و هدف از انجام این پژوهش به‌طور مختصر یادآوری شد. همچنین به‌مشارکت‌کنندگان اطمینان داده شد که اطلاعات حاصل از تجزیه و بررسی داده‌های جمع‌آوری شده بدون ذکر نام مدرسه و مکان آن‌ها به‌صورت محرمانه حفظ شده و صرفاً برای پژوهش حاضر مورد استفاده قرار می‌گیرد. پس از گردآوری پرسشنامه‌ها، داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

طرح

در این پژوهش، به‌منظور بررسی رابطه میان متغیرها، از یک طرح توصیفی استفاده شد. برای این منظور، داده‌های جمع‌آوری شده از طریق پرسشنامه با روش‌های آمار توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل شدند.

۴. نتایج

پرسشنامه‌های هویت فرهنگی، و انگیزش و نگرش یادگیری زبان خارجی در میان داوطلبان توزیع شد. پس از آن

داده‌ها توسط نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۶ مورد بررسی قرار گرفت. جدول ۱ آمار توصیفی مربوط به نمره‌های پرسشنامه هویت فرهنگی را نشان می‌دهد. آمار توصیفی در جدول ۱ بیانگر آن است که نگرش دانش‌آموزان نسبت به اجرای مختلف هویت فرهنگی متفاوت است. میانگین‌های پایین‌تر بر مخالفت شرکت‌کنندگان با موارد مربوط دلالت دارند. میانگین‌های بالای ۳ نشان‌دهنده موافقت شرکت‌کنندگان با موارد مطرح شده است. با توجه به میانگین پاسخ‌های شرکت‌کنندگان، مشاهده می‌شود که آن‌ها مخالفت خود را نسبت به موارد مطرح شده در بخش دین نشان دادند. در بخش فرهنگ، اطلاعات مربوط به میانگین داده‌ها حاکی از آن است شرکت‌کنندگان، موافقت خود را در باره مواردی چون شیوه زندگی ایرانی، لزوم رعایت ادب و احترام در مقابل والدین و سالمندان، تمایل به شرکت در مراسم‌های ایرانی چون نوروز و همچنین سنت‌های ایرانی نشان دادند. بخش ملیت و زبان، بیشتر مورد توجه شرکت‌کنندگان بود و شرکت‌کنندگان موافقت خود را در باره کلیه موارد مطرح شده در این دو زمینه نشان دادند.

جدول ۱: آمار توصیفی داده‌های پرسشنامه هویت فرهنگی

انحراف معیار	میانگین	
		دین
۱,۰۸	۲,۷۱	۱- من ترجیح می‌دهم به‌جای رفتن به‌تور اروپا به‌مکه مکرمه برم.
۱,۵۳	۲,۴۵	۲- من به‌عنوان یک مسلمان روزه می‌گیرم.

۱,۲۳	۱,۹۴	۳- من فکر می‌کنم که ما به‌عنوان مسلمان باید به‌طور منظم نماز بخوانیم.
۱,۷۵	۲,۲۶	۴- شرکت در مراسم مذهبی باید بخشی از شیوه زندگی ما باشد.
۱,۲۴	۲,۰۷	۵- وقتی به‌محل مقدس می‌روم آرام می‌شوم.
۱,۱۰	۲,۵۲	۶- کمک به‌سازمان‌های خیریه مذهبی یک فعالیت خوب است.
۰.۹۴۵	۲,۶۷	۷- من فکر می‌کنم ما باید به‌طور منظم از مساجد برای فعالیت‌های مختلف مذهبی بازدید کنیم.
۰.۸۹۳	۲,۷۶	۸- من دوست دارم به‌امامان احترام بگذارم و فعالیت‌های شاد کمتری را در سالگرد وفاتشان داشته باشم.
		فرهنگ
۰.۸۸۳	۳,۳۶	۹- من شیوه زندگی ایرانیان را دوست دارم و از آن لذت می‌برم.
۱,۳۰	۱,۶۸	۱۰- غذاهای ایرانی یکی از بهترین غذاها در جهان است.
۱,۱۵	۱,۷۹	۱۱- من فکر می‌کنم بد نیست که تعارف کنم، زیرا نشان دهنده ادب است.
۱,۱۱	۳,۵۷	۱۲- مودب بودن در مقابل والدین و سالمندان ضروری است.
۰.۸۶۷	۳,۹۵	۱۳- من دوست دارم در مراسم‌هایی مانند عروسی ایرانی، نوروز، شب یلدا و غیره شرکت کنم.
۰.۹۶۶	۲,۶۵	۱۴- من ترجیح می‌دهم لباس‌های معمولی ایرانی (به‌عنوان مثال شلوار، پیراهن، مانتو و غیره) را بپوشم تا لباس‌هایی که در کشورهای غربی (مانند شلوارهای کوتاه، لباس‌های بدون بالاتنه و غیره) استفاده می‌شود.
۰.۹۹۸	۴,۲۶	۱۵- من ترجیح می‌دهم از روش‌های احوالپرسی ایرانی (مثلاً دست دادن، بوسیدن، آغوش گرفتن و غیره) استفاده کنم.
۰.۹۴۶	۳,۵۷	۱۶- من سنت‌های ایرانی مثل خاکستر آتش نذری، صله رحم (بازدید از بستگان)، خواستگاری (پیشنهاد ازدواج)، سالگردها و غیره را دوست دارم.
		ملیت
۱,۲۷۴	۳,۲۴	۱۷- من همه ایرانیان را بدون توجه به قومیتشان احترام می‌کنم.
۰.۶۹۵	۴,۵۶	۱۸- همه ایرانی‌ها باید حقوق برابر و فرصت‌های برابر داشته باشند.
۱,۱۶	۴,۱۹	۱۹- من به‌سرود ملیم افتخار می‌کنم.

۰.۷۶۷	۳,۹۳	۲۰- من دوست دارم زمانی که در خارج از کشور هستم، خود را یک ایرانی بنامم.
۰.۸۴۹	۳,۹۲	۲۱- من به ملیتم افتخار می‌کنم.
۰.۵۷۰	۴,۱۵	۲۲- ایرانیان یک ملت بزرگ هستند.
۰.۵۶۶	۴,۱۲	۲۳- ایران تاریخ و دستاوردهای بزرگی دارد.
		زبان
۱,۳۰۱	۴,۳۲	۲۴- فارسی، زبان رسمی ایران است و باید باشد.
۰.۵۰۱	۴,۴۹	۲۵- من فارسی را دوست دارم و افتخار می‌کنم که یک گویشور فارسی هستم.
۰.۴۹۹	۴,۴۵	۲۶- در حال حاضر فارسی باید بیشتر حفظ و ترویج شود.
۱,۱۲۱	۴,۱۸	۲۷- هر ایرانی باید فارسی را زبان اول خود بداند.
۰.۶۴۳	۴,۰۱	۲۸- من دوست دارم یک گویشور فارسی باشم تا انگلیسی.
۰.۷۰۲	۳,۸۲	۲۹- فارسی دارای قابلیت استفاده در موقعیت‌های مختلف (مانند علمی، اجتماعی، فنی و غیره) است.
۰.۵۶۱	۳,۹۴	۳۰- من دوست دارم فارسی را به‌عنوان زبان بین‌المللی در آینده ببینم.

منبع: ابراهیمی، افراز، صمیمی، ۱۳۹۹، ص. ۹- زبان انگلیسی در جدول ۲ نشان داده شده است. همانطور که

(۱۰)

پیشتر یادآوری شد میانگین نمره‌های بالاتر از ۳ نشان دهنده

آمار توصیفی نمره‌های شرکت‌کنندگان در باره گویه -

موافقت شرکت‌کنندگان با موارد مطرح شده است.

های مربوط به سنجش نگرش دانش‌آموزان نسبت به فراگیری

جدول ۲: آمار توصیفی داده‌های پرسشنامه انگیزش و نگرش یادگیری زبان خارجی

انحراف معیار	میانگین	
۱,۰۸۴	۳,۸۴	۳۱- یادگیری انگلیسی مهم است؛ زیرا به من این امکان را خواهد داد تا با مردم مختلف و زیادی ملاقات و صحبت کنم.
۱,۵۰۴	۳,۵۲	۳۲- منتظر زمانی هستم که وقت کلاس انگلیسی برسد.
۱,۲۰۷	۲,۹۶	۳۳- وقتی ناچار می‌شوم به انگلیسی صحبت کنم، بسیار احساس راحتی می‌کنم.

۰۵۹۸	۴,۰۷	۳۴- یادگیری انگلیسی مهم است؛ زیرا قادر به ارتباط آسان‌تری با افراد انگلیسی زبان خواهم بود.
۲,۳۸۹	۳,۷۰	۳۵- والدینم سعی می‌کنند در یادگیری زبان به من کمک کنند.
۱,۰۳۵	۳,۵۸	۳۶- ترجیح می‌دهم زمان بیشتری را در کلاس زبان انگلیسی و زمان کمتری را در سایر کلاس‌ها صرف کنم.
۰۴۴۸	۴,۰۲	۳۷- یادگیری زبان انگلیسی واقعاً عالی است.
۰۷۰۵	۴,۱۱	۳۸- والدینم احساس می‌کنند که یادگیری زبان برای من بسیار مهم است.
۱,۰۰۳	۲,۹۹	۳۹- صحبت کردن به زبان انگلیسی اصلاً مرا آزار نمی‌دهد.
۰۲۱۹	۴,۹۵	۴۰- ای کاش می‌توانستم روزنامه‌ها و مجلات را به زبان‌های خارجی مختلفی بخوانم.
۰۹۸۳	۲,۹۸	۴۱- انگلیسی‌زبانان خیلی اجتماعی و مهربانند.
۰۷۵۵	۱,۸۷	۴۲- یادگیری زبان انگلیسی اتلاف وقت است.
۰۵۳۵	۴,۳۲	۴۳- دوست دارم انگلیسی را تا حد ممکن یاد بگیرم.
۱,۰۴۲	۲,۸۶	۴۴- انگلیسی زبان‌ها چیزهای زیادی دارند که به آن‌ها افتخار کنند؛ زیرا ارزش زیادی را به دنیا عرضه کرده‌اند.
۰۸۱۵	۱,۷۷	۴۵- یادگیری زبان‌های خارجی برای من مهم نیست.
۰۴۹۸	۴,۴۴	۴۶- مطالعه زبان مهم است؛ زیرا مرا باسوادتر خواهد کرد.
۳,۱۵۷	۴,۱۴	۴۷- یادگیری انگلیسی مهم است؛ زیرا مرا قادر خواهد ساخت تا روش زندگی انگلیسی را بهتر درک کنم.
۰۷۳۷	۴,۰۵	۴۸- تمایل شدیدی به یادگیری همه جنبه‌های زبان انگلیسی دارم.
۰۶۰۲	۴,۱۵	۴۹- دوست دارم با انگلیسی‌زبانان بیشتری آشنا شوم.
۰۴۶۷	۳,۸۳	۵۰- والدینم بر اهمیتی که انگلیسی هنگام فراغت از تحصیل برای من خواهد داشت، تأکید دارند.
۰۸۶۳	۳,۲۴	۵۱- تقریباً با مرور هر روز، رابطه‌ام را با زبان انگلیسی حفظ می‌کنم.
۱,۳۰۱	۴,۳۲	۵۲- اگر قصد اقامت کردن در کشوری داشته باشم، تلاش خواهم کرد که زبان آن کشور را یاد بگیرم.
۱,۰۰۳	۲,۹۹	۵۳- خانواده‌ام به تمام چیزهایی که در کلاس انگلیسی انجام می‌دهم بسیار علاقه‌مند هستند.

۴۹۹	۴,۴۵	۵۴- اگر دست خودم بود، تمام وقتم را صرف یادگیری زبان انگلیسی می کردم.
۵۶۶	۴,۶۸	۵۵- ای کاش انگلیسی را روان صحبت می کردم.
۸۹۳	۳,۵۴	۵۶- اکثر انگلیسی زبانها افرادی مهربان هستند و به راحتی می توان با آنها کنار آمد. از اینکه با آنها دوست هستم، خوشحالم.
۱,۱۱۴	۳,۵۶	۵۷- از ملاقات کردن با کسانی که به زبان خارجی صحبت میکنند، لذت می برم.
۶۲۴	۴,۲۵	۵۸- واقعاً از یادگیری زبان انگلیسی لذت می برم.
۱,۱۲۱	۳,۴۸	۵۹- هر چقدر بیشتر انگلیسی زبانان را میشناسم، آنها را بیشتر دوست می دارم.
۱,۳۳۷	۳,۳۷	۶۰- ترجیح می دهم استاد زبان دیگری داشته باشم.
۹۱۸	۳,۳۵	۶۱- واقعاً دوست دارم زبانهای خارجی زیادی را یاد بگیرم.
۴۷۸	۴,۳۵	۶۲- والدینم اصرار دارند که اگر در انگلیسی مشکلی دارم، از استاد کمک بخواهم.
۷۱۵	۴,۷۱	۶۳- کلاس انگلیس ام را خیلی دوست دارم. در آینده بیشتر به فراگیری زبان انگلیسی می پردازم.
۹۹۰	۴,۲۹	۶۴- تلاش می کنم تمام چیزهایی را که به انگلیسی می بینم یا می شنوم، را بفهمم.
۵۲۰	۴,۵۶	۶۵- یادگیری انگلیسی را دوست دارم.
۷۰۵	۴,۱۱	۶۶- والدینم احساس می کنند که بهتر است تا در تمام طول تحصیل در دانشگاه یادگیری انگلیسی را ادامه بدهم.
۴۸۵	۴,۳۷	۶۷- می خواهم آنقدر انگلیسی را خوب یاد بگیرم تا برای من عادی شود.

(منبع: قربان دوردی نژاد، ۱۳۹۴، ص. ۱۲۵-۱۲۸)

کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شد. نتایج این آزمون در

جدول ۳ نشان داده شده است.

برای سنجش توزیع پراکندگی طبیعی نمره های هویت

فرهنگی و نگرش نسبت به فراگیری زبان انگلیسی، از آزمون

جدول ۳: آزمون کولموگروف-اسمیرنوف هویت فرهنگی و نگرش نسبت به فراگیری زبان

هویت فرهنگی	نگرش نسبت به فراگیری زبان خارجی
-------------	---------------------------------

تعداد	۱۸۰	۱۸۰
نمره Z	۱,۴۸۵	۰,۷۹۲
سطح معناداری	۰,۰۲۴	۰,۵۵۷

همانطور که در جدول ۳ می‌نگریم؛ سطح معناداری برای هویت فرهنگی ۰,۰۲۴ است که از سطح معناداری ۰,۰۵ کوچکتر است. بنابراین، توزیع پراکندگی متغیر هویت فرهنگی طبیعی نیست. در باره متغیر نگرش نسبت به فراگیری زبان خارجی، سطح معناداری ۰,۵۵۷ است که از سطح معناداری ۰,۰۵ بزرگتر است و در نتیجه توزیع پراکندگی این متغیر طبیعی است.

پاسخ به پرسش اول پژوهش

اولین پرسش پژوهش حاضر، بررسی وجود رابطه معنادار بین هویت فرهنگی و نگرش دانش‌آموزان مقطع دبیرستان نسبت به فراگیری زبان انگلیسی بود. برای پاسخ دادن به این پرسش، نمره‌های پرسشنامه‌های هویت فرهنگی و نگرش نسبت به فراگیری زبان خارجی با استفاده از فرمول ضریب همبستگی

اسپیرمن تجزیه و تحلیل شد. جدول ۴ نتایج مربوطه را نشان می‌دهد. با توجه به جدول ۴، نتایج حاصل از ضریب همبستگی اسپیرمن ($r_s = -0.073$ و $p > 0.05$) نشان داد که بین دو متغیر هویت فرهنگی و نگرش نسبت به فراگیری زبان خارجی همبستگی منفی ضعیفی وجود دارد. این بدان معناست که میان افزایش آگاهی نوجوانان ایرانی (۱۶-۱۸ سال) نسبت به هویت فرهنگی ایرانی، نگرش آن‌ها در باره فراگیری زبان خارجی رابطه منفی وجود دارد، که البته با توجه به نتایج پژوهش، شدت این رابطه ضعیف است. همچنین به دلیل اینکه سطح معناداری ۰,۳۳ بوده که از سطح معناداری ۰,۰۵ بزرگتر است، می‌توان گفت رابطه بین دو متغیر معنادار نبوده و این دو متغیر، رابطه خطی با یکدیگر ندارند.

جدول ۴: همبستگی اسپیرمن میان دو متغیر هویت فرهنگی دانش‌آموزان مقطع دبیرستان و نگرش

متغیرها		هویت فرهنگی	نگرش
هویت فرهنگ	همبستگی اسپیرمن	1.0	-0.073
	سطح معناداری		0.333
	N	180	180
	همبستگی اسپیرمن	-0.073	1.000

	333.	سطح معناداری	نگرش
180	180	N	

بررسی میانگین دو جامعه، از آماره من - ویتنی استفاده شد، که

پاسخ به پرسش دوم پژوهش

در جدول ۵ و جدول ۶ نشان داده شده است.

پرسش دوم این پژوهش، به دنبال بررسی تفاوت میان حس

هویت فرهنگی در میان دختران و پسران مقطع دبیرستان بود.

با توجه به طبیعی نبودن توزیع متغیر هویت فرهنگی، به منظور

جدول ۵: آزمون من ویتنی بررسی تفاوت میان جنسیت و میزان حس هویت فرهنگی ایرانی (رتبه ها)

مجموع	.IV	میانگ	.III	تعداد	.II	جنسی	.I
	رتبه ها		ین رتبه		د		ت
8089.5	.XIII 0	91.9	.XII 3	88	.XI	دختر	هویت فرهنگی .VII .VIII .IX
8200.5	.XVII 0	89.1	.XVI 4	92	.XV	پسر	
	.XXI		.XX	18	.XIX 0	تعداد د کل	

با توجه به جدول ۵، میانگین رتبه هویت فرهنگی در

.XXII

میان دختران (میانگین رتبه: ۹۱,۹۳) بالاتر از پسران (میانگین

رتبه: ۸۹,۱۴) است.

جدول ۶: آزمون من ویتنی بررسی تفاوت میان جنسیت و میزان حس هویت فرهنگی ایرانی (آماره های آزمون)

هویت فرهنگی	
3.92	من ویتنی U
.719	Sig. (2-tailed)

با توجه به جدول ۶، سطح معناداری (sig) ۰,۷۱۹،

* متغیر مستقل: جنسیت

است که بیشتر از ۰,۰۵ است ($p > 0.05$). لذا، دلیلی برای

رد فرض صفر وجود ندارد، و می‌توان گفت با توجه به نتایج حاصله، تفاوت معناداری بین حس هویت فرهنگی دختران و پسران مقطع دبیرستان وجود ندارد.

۵. بحث و بررسی

پژوهش حاضر، با هدف بررسی رابطه میان حس هویت فرهنگی و نگرش دانش‌آموزان مقطع دبیرستان (دوره دوم) شهر تهران نسبت به فراگیری زبان انگلیسی صورت گرفته است. افزون بر این، پژوهش حاضر، به دنبال بررسی تفاوت میان حس هویت فرهنگی در میان دختران و پسران نوجوان (۱۶-۱۸ سال) بود. با توجه به پرسش اول پژوهش، نتایج حاصل از تجزیه و بررسی‌های آماری نشان داد که بین دو متغیر هویت فرهنگی و نگرش نسبت به فراگیری زبان خارجی، همبستگی منفی وجود دارد. به عبارت دیگر، بر اساس این پژوهش، افزایش آگاهی فرهنگی نوجوانان ایرانی (۱۶-۱۸ سال) نسبت به هویت فرهنگی ایرانی، با نگرش آن‌ها در باره فراگیری زبان انگلیسی، رابطه منفی دارد، که البته بر اساس یافته‌های پژوهش، شدت این رابطه ضعیف است.

از آنجا که در بررسی‌های صورت گرفته، پژوهشی در ایران و سایر کشورها یافت نشد که به طور مشخص به بررسی رابطه میان حس هویت فرهنگی زبان‌آموزان و نگرش آن‌ها نسبت به فراگیری زبان خارجی پرداخته باشد، نمی‌توان گفت که نتیجه پژوهش حاضر، بطور دقیق، همسو یا در تضاد با کدام پژوهش است؛ اما در باره بعد فرهنگ و آموزش، بسیاری از پژوهش‌های انجام گرفته در ایران و سایر کشورها به وجود

رابطه میان متغیر فرهنگ و موفقیت در فراگیری زبان اذعان نموده‌اند. به اعتقاد کیم (۲۰۲۰)، موفقیت زبان‌آموزان در گروه دانش آن‌ها نسبت به جنبه‌های زبانشناختی و جنبه‌های فرهنگی زبان مقصد است. قهاری (۱۳۹۲) معتقد است که در بررسی رابطه میان فرهنگ و زبان، فرهنگ یکی از عوامل مهم تأثیرگذار در امر آموزش زبان خارجی است. به باور محمد حسین پور و سربندی فراهانی (۱۳۹۸)، حس هویت فرهنگی با تأثیر برواکنش افراد نسبت به پدیده‌هایی چون جهانی شدن، یادگیری زبان را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

بذول نژاد (۱۳۹۷) نیز بر این باور است که معلمان با ایجاد انگیزه و نگرش مثبت نسبت به فراگیری زبان خارجی، می‌توانند گام بزرگی در موفقیت زبان‌آموزان بردارند. ابراهیمی، افراز، صمیمی (۱۳۹۹) معتقد به در هم آمیختگی فرهنگ، آموزش، و یادگیری می‌باشند. آن‌ها بر این باورند که معلمان زبان دوم باید در جهت آگاه سازی زبان‌آموزان در زمینه فرهنگ زبان مقصد تلاش نمایند.

با توجه به سوال دوم پژوهش مبنی بر بررسی تفاوت حس هویت فرهنگی در میان دختران و پسران نوجوان (۱۶-۱۸ سال)، تفاوت معناداری بین حس هویت فرهنگی دو گروه دانش‌آموزان دختر و پسر مشاهده نشد. این یافته‌ها در تناقض با مطالعه صورت گرفته توسط تسانگ، هوای، و لا (۲۰۱۱) است که معتقد است، سن، جنس، و الگوهای فرهنگی در دوره‌های مختلف زندگی افراد بر تکوین و رشد هویت آن‌ها تأثیرگذارند. وانگ، زانگ، کوان، و رایب (Wong, Zhang,)

حس هویت افراد ۲۰-۳۵ سال در کشور چین نشان دادند که جنسیت بر حس هویت تأثیرگذار بوده و حس هویت در مردان، در مقایسه با حس هویت در زنان، در سطح بالاتری است.

بررسی پژوهش‌های انجام شده در باره جنبه‌های اصلی این پژوهش حاکی از آن بود که با وجود پژوهش‌های متعددی که، به‌ویژه در ایران، در خصوص متغیرهای فرهنگ، هویت، نگرش، و آموزش زبان صورت گرفته است، پژوهشی یافت نشد که بطور مستقیم به بررسی رابطه میان هویت فرهنگی و نگرش نوجوانان نسبت به فراگیری زبان انگلیسی پرداخته باشد. بنابراین، با توجه به اهمیت فراگیری زبان انگلیسی برای موفقیت‌های آینده نوجوانان، و نیز با توجه به نقش مهم سه عامل هویت، فرهنگ، و نگرش در امر فراگیری زبان، ضرورت انجام پژوهش حاضر قابل توجه است.

مانند هر پژوهشی، پژوهش حاضر نیز دارای محدودیت‌هایی بوده است. از مهمترین محدودیت‌ها این بود که شیوع ویروس کرونا و مجازی شدن مدارس، دسترسی به دانش‌آموزان را محدود کرد. افزون بر این، شرکت‌کنندگان مطالعه حاضر تنها از میان دانش‌آموزان دوره دوم دبیرستان انتخاب شدند، زیرا امکان انتخاب از میان کلیه سطوح دانش‌آموزان موجود نبود. از اینرو، با توجه به تأثیر احتمالی سن بر حس هویت فرهنگی و نگرش زبان‌آموزان، به پژوهشگران آتی

پیشنهاد می‌شود گزینش شرکت‌کنندگان از طیف‌های مختلف سنی را مدنظر قرار دهند.

۶. بحث و نتیجه‌گیری

نتایج حاصل از تجزیه و بررسی‌های آماری پژوهش حاضر حاکی از آن بود که بین دو متغیر هویت فرهنگی و نگرش نسبت به فراگیری زبان خارجی همبستگی منفی وجود دارد. این بدان معناست که بنابر پژوهش حاضر، افزایش آگاهی فرهنگی و حس هویت فرهنگی ایرانی نوجوانان (۱۶-۱۸ سال) استان تهران، با نگرش منفی آن‌ها نسبت به فراگیری زبان خارجی رابطه منفی دارد، البته با توجه به نتایج بدست آمده، شدت این رابطه ضعیف است. همچنین یافته‌های این پژوهش، تفاوت معناداری را در باره احساس هویت فرهنگی ایرانی، در میان دختران و پسران نوجوان (۱۶-۱۸ سال) نشان نداد.

به اعتقاد دهمرده و کیم (۲۰۲۰)، با وجود آنکه کتاب‌های آموزشی، یکی از ابزارهای مهم و کمک‌کننده در انتقال فرهنگ به زبان‌آموزانند، اغلب کتاب‌های آموزش زبان انگلیسی ایرانی، اشاره و توجه چندانی به فرهنگ‌های زبان مقصد و فرهنگ‌های بین‌المللی ندارند. در نگاه تاج‌الدین و تیمورنژاد (۲۰۱۴)، بیگانگی یا عدم آگاهی کافی زبان‌آموزان در باره ویژگی‌های فرهنگی زبان مقصد منجر به ایجاد شکاف فرهنگی می‌شود، و این شکاف می‌تواند مانعی در مسیر فراگیری زبان باشد. عدم آگاهی کافی از واقعیت‌ها و عناصر

فرهنگی زبان اول، زبان مقصد، و نیز سایر فرهنگ‌های بین-المللی، می‌تواند منجر به ناتوانی فرد در امر ارتباطات میان فرهنگی شده و حتی موجب کاهش احساس حرمت نفس وی به دلیل ناتوانی در ابراز هویت فرهنگی خود بشود. بنابراین، پیشنهاد پژوهش یادشده به معلمان آموزش زبان آن است که، ضمن کسب آگاهی در خصوص تفاوت‌های میان فرهنگی، با استفاده از ابزارها و منابع مختلفی چون متون، تصاویر، کلیپ‌های ویدیویی، زبان آموزان را در امر کسب آگاهی در خصوص هویت فرهنگی خود، فرهنگ زبان مقصد، و همچنین سایر فرهنگ‌های بین‌المللی یاری نمایند. همچنین این پژوهش، به سیاست‌گذاران آموزش پیشنهاد می‌کند با برگزاری کارگاه‌های آموزشی، مدرسان زبان را در باره لزوم رفع نیاز زبان‌آموزان در زمینه کسب قابلیت‌های ارتباطات میان فرهنگی، آگاه و آماده نمایند. پیشنهادهای فوق می‌توانند الهام بخش پژوهش حاضر باشند.

در پژوهش حاضر، متغیرهای اصلی مورد بحث و بررسی قرار گرفتند. در باره جنبه‌های مختلف این پژوهش و متغیرهای آن پژوهش‌های مختلفی ذکر شد، که البته هیچکدام از آنها به طور مستقیم به موضوع پژوهش حاضر بویژه در ایران نپرداخته بودند. بنابراین، پژوهش حاضر، به منظور پر کردن شکاف موجود در باره پژوهش در گستره فرهنگ، هویت، و آموزش زبان خارجی، مفید و قابل توجه است.

یافته‌های پژوهش حاضر می‌تواند برای سیاست‌گذاران امر آموزش، به‌ویژه فعالان عرصه آموزش زبان انگلیسی،

طراحان مطالب آموزشی، معلمان زبان و مربیان تربیت مدرسان زبان قابل استفاده باشد. نتایج این پژوهش، آگاهی بیشتری در خصوص نقش هویت و فرهنگ بر نگرش افراد، بویژه نوجوانان، در خصوص فراگیری زبان خارجی فراهم می‌آورد. چنین آگاهی می‌تواند به طراحان مطالب آموزشی و مدرسان کمک کند تا نسبت به رابطه میان این متغیرها، با توجه به طیف‌های سنی زبان‌آموزان هوشیارتر باشند و با تغییر در نحوه تدریس و نیز طراحی ابزارهای آموزشی مناسب با گروه‌های سنی مختلف، نگرش و علاقه زبان‌آموزان را نسبت به فراگیری زبان انگلیسی افزایش دهند.

با این حال، با توجه به پیچیدگی رابطه نگرش، فرهنگ، و هویت، و تأثیر این عوامل بر امر آموزش و فراگیری زبان، به پژوهش‌گران آینده پیشنهاد می‌شود که با بررسی تأثیر متغیرهایی چون سطح درآمد، سطح تحصیلات والدین، ویژگی‌های شخصیتی از جمله برون‌گرایی و درون‌گرایی دانش‌آموزان، بر حس هویت فرهنگی و نگرش آنها به فراگیری زبان انگلیسی به‌درک و شناخت جامع‌تری در زمینه عوامل موثر بر هویت فرهنگی و نگرش افراد به فراگیری زبان خارجی دست یابند.

۷. منابع

[Altugan, A. \(2015\). The Relationship between cultural identity and learning. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 186, pp. 1159-1162.](#)

[Dahmardeh, M., & Kim, S. D. \(2020\). An analysis of the representation of cultural](#)

of medical sciences. *Journal of Research and Development in Medical Education*, 9 (17), pp. 2-7.

Oroujlou, N., & Vahedi, M. (2011). Motivation, attitude, and language learning. *Journal of Procedia- Social and Behavioral Science*, 29, pp. 994-1000.

Porto, M. and Byram, M. (2017), *New Perspectives on Intercultural Language Research and Teaching*, Routledge, Abingdon, Oxon.

Tafaraji Yeganeh, M., & Raeesi, H. (2015). Developing cultural awareness in classrooms at secondary school level in an Iranian educational context. *Social and Behavioral Science Journal*, 192, pp. 534-542.

Tajeddin, Z., & Teimournezhad, Sh. (2014). Exploring the hidden agenda in the representation of culture in international and localised ELT textbooks. *The Language Learning Journal*, 1, pp. 1-14.

Tsang, S., Hui, E., & Law, B.C. (2012). Positive identity as a positive youth development construct: A conceptual review. *The Scientific World Journal*, 2012(3), pp. 1-8.

Wong, D., Zhang, W., Kwan, W., & Wright, E. (2019). Gender differences in identity concerns among sexual minority young adult in China: socioeconomic status, familial, and cultural factors. *Journal of Sexuality & Culture*, 23(4), pp. 1167-1187.

Zare-ee, A., & Asgari Matin, S. (2014). The Relationship between EFL Learners'

content in English coursebooks, *Journal of Applied Research in Higher Education*, DOI: 10.1108/JARHE-09-2020-0290

Dahmardeh, M., Parsazadeh, H. (2015). Language and Culture: Can we shape what the future holds?. *International Journal of Philosophy of Culture and Axiology*, 12(2), pp. 61-72.

Dumitraskovic, T. (2015). Culture, identity and foreign language teaching and learning. *Journal of Foreign Language Teaching and Applied Linguistics*, 2, pp. 251-258.

Ebrahimi, S., Afraz, S., & Samimi, F. (2019). On the development of a model of cultural identity and language achievement among Iranian advanced EFL learners. *International Journal of Foreign Language Teaching and Research*, 7(26), pp. 117-135.

Gelisli, Y. (2014) Values of national identity in child magazines. *Journal of Procedia- Social and Behavioral Science*, 116, pp. 3308-3312.

Hassanzadeh, M., & Alizadeh, M. (2018). Iranian EFL teachers' cultural identity in the course of their profession. *Journal of Issue in language teaching (ILT)*, 7(1), pp. 111-134.

Kim, D. (2020). Learning language, learning culture: teaching language to the whole students. *Journal of Review of Education*, 3(3), pp. 519-541.

Mahmoodi, H., & Haddad Narafshan, M. (2020). Identity types and learners' attitudes in language learning: Voices from students

Self Identity Changes, Motivation Types, and EFL Proficiency. *Iranian Journal of Applied Language Studies*, 6(2), pp. 141-178.

ابراهیمی، شراره، افراز، شهرام و صمیمی، فضل الله (۱۳۹۹).

نقش هوش چندگانه در هویت فرهنگی و پیشرفت

زبان‌آموزان ایرانی زبان انگلیسی. پژوهشهای

زبان‌شناختی در زبانهای خارجی، ۱۰(۱)، ۱-۱۸.

بذول نژاد، معصومه (۱۳۹۷). رابطه انگیزه یادگیری زبان

انگلیسی و نگرش به زبان انگلیسی با عملکرد درس

زبان انگلیسی. کنفرانس ملی دستاوردهای نوین

جهان در تعلیم و تربیت، روانشناسی، حقوق و

مطالعات فرهنگی اجتماعی، شیراز: دانشگاه آزاد

اسلامی واحد زرقان، موسسه آموزش عالی علامه

خوبی.

قربان دوردی نژاد، فرهاد (۱۳۹۴). ساخت، رواسازی و

پایاسازی پرسش نامه انگیزش و نگرش. دو ماهنامه

جستارهای زبانی، ۶(۲)، ۱۲۹-۱۰۷.

قهاری، شیما (۱۳۹۲). تاثیر رشته زبان انگلیسی بر هویت

فرهنگی: بررسی مقایسه‌ای هوش فرهنگی و انزوای

ارزشی، پژوهشهای زبان‌شناختی در زبانهای

خارجی، ۳(۲)، ۳۱۲-۲۷۸.

محمدحسین پور، رسول و سربندی فراهانی، مریم (۱۳۹۸).

هوش فرهنگی، هویت فرهنگی و استفاده عناوین

خطابی انگلیسی توسط فراگیران ایرانی زبان

انگلیسی. پژوهشهای زبان‌شناختی در زبانهای

خارجی، ۹(۲)، ۶۰۷-۵۸۵.